

BARMIG

web projektu: <http://barmig.umcs.eu/>

Autor súhrnu: Paulína Pokorná

Policy Brief / Súhrn

Projekt Vyjednávacie o pracovných podmienkach a sociálnych právach migrujúcich pracovníkov v krajinách strednej a východnej Európy (BARMIG) hodnotí úlohu jednotlivých aktérov zapojených do zamestnávania cudzincov pri riešení účinkov migrácie na meniaci sa trhy práce. Projekt tiež skúma, ako na tieto zmeny reagujú odborové zväzy a zamestnávateľské organizácie v Česku, Chorvátsku, Estónsku, Maďarsku, na Slovensku a v Poľsku.

Slovensko nepatrí medzi tradičné cieľové krajiny migrantov, napriek tomu počet zamestnancov z tretích krajín každoročne rastie. Migračná politika tvorí dôležitú súčasť národného sociálneho dialógu. Zamestnávateľia analyzujú a diskutujú o legislatívnych a procedurálnych aspektoch migračného procesu. Odbory sa viac zameriavajú na sociálny aspekt a pracovné podmienky týchto pracovníkov. Sociálni partneri nezhrmažďujú svoje vlastné analytické údaje. Právna úprava je prísna. Proces zamestnávania štátnych príslušníkov tretích krajín je považovaný za administratívne náročný, zdĺhavý a výrazne chrániaci trh práce. Predstavuje prekážku pri riešení nedostatku pracovnej sily, vytvára priestor pre nelegálne a neregulované zamestnávanie cudzincov. Tlak zamestnávateľov na liberalizáciu migračnej politiky poukazuje na hlbšie systémové problémy na trhu práce a v školstve. Dostupné údaje o migrácii nie sú komplexné, dostatočne analyzované a nemajú charakter informačného systému. V oblasti integrácie cudzincov chýba legislatíva, vhodné nástroje a štruktúra.

Typickou formou zamestnania cudzincov sú pracovné zmluvy. Cudzinci prevládajú najmä na nekvalifikovaných a nízkokvalifikovaných pozíciách. Vo vysokokvalifikovaných profesiách je uznávanie vzdelania problematické a dochádza k tzv. „brain waste“. Integračnú rolu preberajú zamestnávateľia, sprostredkovatelia či neziskové organizácie.

Odborné kapacity sociálnych partnerov sú skromné. Sektoroví sociálni partneri nemajú odborníkov a špecialistov v danej oblasti. Lepšie sú na tom národní (tripartitní) sociálni partneri. Sociálnym partnerom chýba dlhodobý strategický a spoločný prístup k formovaniu stratégie. Legálna forma zamestnávania cudzincov zabezpečuje ich ochranu zákonom, ale aj kolektívnymi zmluvami, ak existujú.

Odporúčania

- Novelizovať právny rámec, zefektívniť podmienky udeľovania povolení na zamestnanie, zaviesť prognózovanie trhu práce podľa sektorov a regiónov, čím sa zabráni nelegálnemu a neregulovanému zamestnávaniu.
- Aktívne zapájať a zohľadňovať názory sociálnych partnerov pri tvorbe legislatívnych nástrojov, sprehľadniť rozhodovanie štátu a úradov a využívať len štandardné legislatívne procesy.
- Prijatť integračné nástroje a politiku na zvýšenie povedomia zahraničných pracovníkov o nelegálnych praktikách.
- Zabezpečiť trvalú podporu odborných kapacít sociálnych partnerov prostredníctvom rezortných alebo národných projektov.

The project is supported by the Directorate General for Employment, Social Affairs and Inclusion of the European Commission.